

Катерина КРАМАР

УДК 821.161.2-94.09(477.83-21)»1969»Т.Франко(09)

ТАРАС ФРАНКО У ДРОГОБИЧІ: СПОГАД ІЗ 1969 РОКУ

У статті розглянуто та представлено один із спогадів з досі не відомими фотокартками з життя Тараса Франка, сина Івана Франка. Зокрема, проаналізовано одну з поїздок Т. Франка до рідного батькового села Нагуєвичів. Важливо, що стало відомо про нові факти з біографії Т. Франка, про його стосунки з викладачами Дрогобицького педагогічного інституту, ставлення студентів до нього та його вплив на молодь.

Ключові слова • франкознавство, Тарас Франко, Дрогобицький педагогічний інститут
• ім. Івана Франка.

Спогади про Тараса Франка ласкаво надала мені Оксана Криницька, знайомство з якою відбулася 31 травня 2016 року, коли група людей, як виявилось згодом, педагогів із Золочівського районного осередку Всеукраїнського товариства «Просвіта», завітала у Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка. Це був ювілейний рік – 160 років від дня народження Івана Франка та 100 років від дня смерті Великого Каменяря. Після екскурсії меморіальним будинком ми ще довго вели бесіду про нелегкий життєвий шлях Івана Франка та його родини. Оксана Миколаївна розповіла цікаву історію про те, що, навчаючись у Дрогобицькому педагогічному інституті імені Івана Франка, бачила Тараса Франка, коли він приїжджав у Дрогобич, що у неї збереглися світлини з цієї зустрічі.

Оксана Криницька народилася 12 листопада 1950 року на Тернопільщині, упродовж 1968–1973 років навчалася у Дрогобицькому педагогічному інституті. Від 1972 року працює у Золочеві вчителем української мови та літератури у школі. Вона радо поділилася своїми спогадами і світлинами, які друкуються уперше.

Оксана КРИНИЦЬКА

ЗУСТРІЧ ІЗ СИНОМ ВЕЛИКОГО ІВАНА ФРАНКА

Кожен, хто вчився в Дрогобицькому педагогічному інституті імені Івана Франка, назавжди зберіг у серці трепетне ставлення до рідного інституту, до Дрогобича, до імені Великого Каменяря.

Особливо нас, філологів, переповнювала гордість, що ми навчаємось у приміщенні колишньої гімназії, яку закінчив поет, а наша 48-ма аудиторія мала назву «Франківська».

Щастям було ходити тими вулицями, що пам'ятали Івана Франка, впізнавати куточки Дрогобича, описані в «Перехресних стежках»¹, у «Доброму заробкові»². Наші викладачі показували нам вулицю Жупну³, де жив Франко-гімназист, приміщення школи отців василіян, будинок Леона Гаммершляга⁴, на будові якого було поранено героя повісті «Борислав сміється» Бенедя Синицю, Бориславський тракт, яким не раз ходив поет. З хвилюванням ступали ми на Франкову стежку в Нагуєвичах, на околиці Дрогобича шукали місце, де проводив віче Євген Рафалович, герой «Перехресних стежок».

Лише з роками прийшло усвідомлення того, як нам пощастило з викладачами, закоханими в Дрогобич, у свою працю, у творчість Івана Франка.

Найпам'ятнішою з усіх подій стала для нас зустріч із сином Івана Франка.

У середині квітня 1969 року, мені пригадується, це було 14 квітня, на Великодні свята (у Великий понеділок), наш викладач Зенон Гузар повідомив нам, першокурсникам, що приїхав Тарас Франко. Спершу наші викладачі української літератури, Микола Костянтинович Бутенко і Зенон Петрович Гузар⁵, запросили наш курс (думаю, саме нас, першокурсників, бо Микола Костянтинович був нашим куратором) до кабінету ректора. Тараса Івановича приймав проректор Іван Васильович Гаврищак. Ми були вражені подібністю Тараса Франка до батька.

Після недовгої розмови в кабінеті всі перейшли до актовій зали. Під портретом Івана Франка сидів його син, сивий, поважний, і тихим голосом розповідав, що їде до Нагуєвичів, хоче побути у рідних місцях (про Великодні свята ніхто не обмовився й словом). Згадував про батька, про його титанічну працю, про те, як вечорами розповідав своїм дітям казки, що потім стали збіркою «Коли ще звірі говорили». Розповів про смерть брата Андрія і про те, як тяжко батько пережив утрату сина. Студенти ставили професорові багато запитань, зокрема, про його працю в Київському університеті. Коли запитали про долю брата Петра, опустив

голову і сказав: «Брат загинув під час війни». Запанувала мовчанка. Ми відчували, що Тарас Іванович недоговорює. Аж через багато років ми дізнаємося правду про Петра Франка.

Після закінчення зустрічі мені, очевидно, тому, що я була у вишиванці, доручили вручити Тарасові Франку букет. І сам Тарас Іванович, і ми всі, викладачі та студенти, були зворушені.

Тоді, у Великодній понеділок 1969 року, син Великого Франка їхав у Нагуєвичі попрощатися з рідними могилами, з хатою, в якій провів дитинство його батько, з Дрогобичем. Через два роки, у 1971-му, відійде у вічність син Івана Франка – Тарас. Незабаром мине 48 років з того часу, а ми й донині вдячні своїм, світлій пам'яті, викладачам за таку незабутню зустріч, яку пам'ятаємо до дрібниць.

КОМЕНТАРІ

- ¹ *«Перехресні стежки»* – повість Івана Франка, написана 1900 року.
- ² *«Добрий заробок»* – оповідання Івана Франка, написане у 1881 року.
- ³ *...вулицю Жупну... – вул. Жупна, 16* – тимчасове помешкання Івана Франка під час навчання у Дрогобичі в нормальній школі.
- ⁴ *...будинок Леона Гаммершляга...* – вілла на вул. Шевченка у Дрогобичі, власником якої був нафтовий магнат Леон Гартенберг. І. Франко у повісті «Борислав сміється» згадує про закладини цього будинку.
- ⁵ *Гузар Зенон Петрович* (1930–2010) – український літературознавець, кандидат філологічних наук, професор кафедри української літератури Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка.

Kateryna KRAMAR

TARAS FRANKO IN DROHOBYCH: MEMORY FROM 1969

The article reviews and presents one of the memoirs of the still unknown photographs of Taras Ivanovich Franko's life. In particular, one of the trips of T. Franko to his native village - Naguevichi has been analyzed. It is also important that the new facts of T. Franko's biography, his relations with the teachers of the Drohobych Pedagogical Institute, the enthusiasm and influence on youth are clarified.

Key words: Taras Franko, Ivan Franko Drohobych Pedagogical Institute, period of the end 1960-th the beginning of 1970-th gg.